

Ei jätetä ketään yksin – järjestöt kuntien tukena

Kuntavaaleissa on tärkeää valita päättäjiä, jotka haluavat pysäyttää syrjäytymiskehityksen ja taata palvelut yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Tässä järjestöt voivat olla kuntapäättäjien tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Korona-aikana monet palvelut ovat jääneet toteuttamatta, ja tulevien kuntapäättäjien tärkein tehtävä on paikata nopeasti syntynyttä palveluvajetta. Koronasta ovat kärsineet erityisesti ne, jotka olivat jo ennen koronaa haavoittuvassa asemassa.

Kehitysvammaliitto toivoo kuntavaaliehdokkaiden sitoutuvan seitsemään tärkeään teemaan:

1. Palveluiden saatavuudesta ja laadusta ei tingitä

Lakisääteiset palvelut on turvattava. Säästäminen väärissä asioissa koituu kustannuksiksi toisaalla.

Palveluja tulee järjestää joustavasti ja yksilöllisesti, jotta asiakkaan valinnanmahdollisuus turvataan. Palvelujen tuottamiseen on kehitettävä aktiivisesti uudenlaisia tapoja, kuten henkilökohtaista budjetointia.

Vammaisten ihmisten osallisuus palveluiden kehittämisessä on varmistettava YK:n vammaissopimuksen asettaman velvoitteen mukaisesti. Vammaisneuvostojen roolia on vahvistettava.

2. Vammaisten lasten oikeus tavalliseen lapsuuteen turvattava

Vammaisilla lapsilla on oikeus tavalliseen lapsuuteen. Tämä tarkoittaa mm. mahdollisuutta osallistua toimintaan, johon muutkin saman ikäryhmän lapset osallistuvat. Jokaiselle lapselle tulee taata vähintään yksi harrastus.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja muun varhaisen tuen resurssit on turvattava. Perhepalvelukeskuksia tulee kehittää esteettömiksi ja saavutettaviksi, jotta ne pystyvät palvelemaan myös vammaisten lasten perheitä.

Koronakriisin vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin tulee seurata tiiviisti.

Kaikissa kunnan palveluissa tulee tehdä lapsivaikutusten arviointi päätöksenteon yhteydessä.

3. Koulusta valmiudet elämään kaikille lapsille ja nuorille – erityispedagoginen osaaminen turvattava

Erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden määrä kasvaa koko ajan, joten on huolehdittava, että erityispedagogista osaamista on koulussa riittävästi.

Laajennettu oppivelvollisuus on merkittävä mahdollisuus oppilaille, joiden oppimisen valmiudet kypsyvät tavallista myöhemmin. Laajennetussa oppivelvollisuudessa ja maksuttoman toisen asteen myötä on varmistettava edelleen laadukas ja oppilaalle soveltuva oppimateriaali.

Nivelvaiheisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja varmistaa, että tieto nuoren valmiuksista ja tuen tarpeesta siirtyy toiseen asteen oppilaitokseen ja myöhemmin työelämään.

Oppilaiden psyykkisen tuen tarve kasvoi koronapandemian aikana. Opiskeluhuoltopalveluiden helppo saatavuus sekä tuen ja seurannan jatkuminen poikkeus- ja kriisitilanteessa ja sen jälkeen on varmistettava.

4. Yhdenvertaista asumista kehitysvammaisille ihmisille – ei isoja ryhmäkoteja kauas palveluista

Kehitysvammaisilla ihmisillä ei ole riittävästi mahdollisuuksia valita, miten ja missä he haluavat asua. Tarvitaan monipuolisempia asumisen vaihtoehtoja – lisää tukiasuntoja ja vaihtoehtoisia tapoja kotiin saatavien palvelujen järjestämiseen. Vammaisten ihmisten asuminen tulee ottaa osaksi normaalia kaavoitus- ja asuntopolitiikkaa.

Vammaiset ihmiset tarvitsevat apua osallistumiseen ja kuntalaisille tarkoitettujen toimintojen ja palvelujen käyttämiseen. Tässä tärkeä rooli on kuntien osallisuuskoordinaattoreilla, joita on jo osassa kunnista. On tärkeää, että vammaiset ihmiset otetaan mukaan vaikkapa kunnan liikunta-, kulttuuri- ja harrastustoimintaan ja ne ovat esteettömiä ja saavutettavia.

Monituottajamalli palveluiden järjestämisessä on turvattu. Monet järjestöt ovat merkittäviä asumispalvelujen tuottajia. Kuntien kannattaa hyödyntää yhteistyötä myös järjestöjen vapaaehtoistoiminnan kanssa.

5. Palkkatyö tavoitteeksi myös kehitysvammaisille ihmisille – työhönvalmennusta jokaiseen kuntaan

Suomen noin 30 000 työikäisestä kehitysvammaisesta henkilöstä vain noin 500 - 600 on palkkatyössä. Arvioiden mukaan potentiaalisia työllistyjiä on kuitenkin moninkertainen määrä, noin 3000 - 6000 henkilöä.

Kehitysvammaiset ihmiset tarvitsevat työllistymiseen tuekseen työhönvalmentajan. Jokaisessa kunnassa pitäisi olla työhönvalmennusta. Palkkatyö on kuntataloudelle aina paras vaihtoehto. Jokainen työhönvalmennukseen sijoitettu euro tulee takaisin 1,34-kertaisena.

6. Selkokieli käyttöön jokaisessa Suomen kunnassa

Jokaisella kuntalaisella on oikeus saada ymmärrettävää tietoa ja osallistua yhteisiin asioihin esimerkiksi äänestämällä. Tiedon ymmärrettävyys on elintärkeää ihmisten terveydelle ja yhteiskunnan toimivuudelle erityisesti poikkeustilanteissa.

Kaikki kuntalaiset eivät ymmärrä tavallista yleiskielistä viestintää, vaan he tarvitsevat ymmärtämisen tueksi selkokieltä, joka on helpompaa suomen tai ruotsin kieltä. Selkokieltä tarvitsee Suomessa jopa 14 % väestöstä. Selkokieltä tarvitaan jokaisessa Suomen kunnassa.

Kuntien täytyy jatkossa pitää huolta siitä, että niillä on riittävä osaamista ja resursseja selkokieliseen viestintään.

7. Järjestöt voimavara kunnalle – järjestöjen toimintamahdollisuudet turvattava

Järjestöt ovat kuntien tärkeitä yhteistyökumppaneita, jotka tarjoavat neuvontaa, vertaistukea ja matalan kynnyksen palveluja. Järjestöjen rahoitus on turvattava, sillä tämän järjestelmän romuttuminen huonontaisi entisestään heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten tilannetta.

Monet kunnat ovat Kehitysvammaliiton jäseniä. Kehitysvammaliitto on mielellään kuntien tukena, kun ne haluavat kehittää saavutettavuutta ja saavutettavaa tiedonvälitystä tai lisätä kehitysvammaisten kuntalaisten osallisuutta ja uudistaa palveluita.

Lisätietoa:

Toiminnanjohtaja Marianna Ohtonen, Kehitysvammaliitto, p. 09 3480 9214,
marianna.ohtonen@kvl.fi

Lisätietoa myös www.kehitysvammaliitto.fi/liitto/vaalitavoitteet/